

Tidningen

SVENSK TORV

Nr. 3/2020

S.4-5

Länsstyrelsen och BBC
besökte torvtäkt utanför Örebro

S.6-7

Familjeföretaget
som satsar på lantbruksströ

S.10

Riksdagsmotion
stöttar torvbruket

Tidningen Svensk Torv ges ut av Branschföreningen Svensk Torv och riktar sig till beslutsfattare, politiker, företag, föreningar och opinionsbildare samt medlemmar (se sid 11) och intresserade. Tidningen medföljer även som bilaga i tidningarna Viola och Bioenergi.

Nr 3 2020

Chefredaktör

Ingrid Kyllerstedt, Svensk Torv
ingrid.kyllerstedt@svensktorv.se

Redaktionsråd

Leif Olsson, Neova
Rita Larsson, Neova
Pia Holmberg, Hasselfors Garden

Produktion och layout

Katarina Magnusson,
Balanserad Kommunikation

Omslagsbild: Sverker Johansson,
Tindra Kentsdotter och Viola
Sverkersdotter

Foto: Lina Sverkersdotter

Tidningen och mer information
www.svensktorv.se

Svensk Torv
Arenavägen 33
121 77 Johanneshov
info@svensktorv.se

Branschföreningen Svensk Torv är en samarbetsorganisation för torvproducenter och användare av torv för energiändamål, i yrkesmässig trädgårdsodling och hobbyodling som substrat och jordförbättring samt som strö inom djurhållning. Syftet är bland annat att informera om torv och verka för att torv och torvmark förvaltas på ett hållbart sätt.

Svensk Torv ger ut denna tidning samt publicerar nyheter och artiklar på www.svensktorv.se och www.torvforsk.se samt LinkedIn och Facebook @svensktorv.

Tillståndsmyndigheterna blandar ihop äpplen och päron

I diskussionerna om klimatförändringarna blandas orörda våtmarker ihop med redan dikade våtmarker, vilket har fått stora konsekvenser för den svenska torvbranschen.

När politiker, myndigheter, domstolar och andra beslutsfattare inte förstår eller vill se skillnaden mellan dessa två helt olika naturtyper blir synen på klimatförändringarna skev, för att inte säga vinklad och rättsosäker. Dikade torvmarker har tillkommit för att staten med bidrag uppmuntrade att de orörda torvmarkerna dränerades genom att diken anlades. Marken behövdes i början av 1900-talet för att befolkningen skulle få mat på bordet både i freds- och krigstid. Skogen behövdes för att bygga Sverige. Detta är historia, men den är en viktig utgångspunkt för dagens klimatdebatt och politiska beslut om klimatet och torven.

Det är dessa redan dikade torvmarker som avger lika mycket växthusgaser som hela Sveriges inrikestrafik. Utsläppen pågår alltid, oavsett om vi skördar torven och tar tillvara på råvaran eller inte gör något åt de dikade torvmarkerna. Men skördar vi torven kan vi stoppa utsläppen med efterbehandlingen av marken och dessutom kan torven användas inom odling, skogsplantering, djurhållning och i biobränslemixen. Och efter att torven skördats växer skogen som planterats vid en efterbehandling ännu bättre och binder koldioxiden i många år.

"Skördar vi torven kan vi stoppa utsläppen med efterbehandling av marken"

Därför måste vi tala om de redan dikade torvmarkerna, det vill säga äpplen, när det handlar om utsläpp från dikade torvmarker och inte blanda in päron, det vill säga de orörda våtmarkerna.

Resonemangets betydelse kan illustreras av besluten som ges av Länsstyrelserna och tillståndsmyndigheterna som MPD och Mark- och Miljödomstolen.

I avslagsbesluten blandar de ihop äpplen och päron, det vill säga den dikade torvmarken -äpplena- tillmäts värden som endast den orörda våtmarken - päronen- har. Besluten bygger på en tillämpning av fel nollalternativ.

Avslagsbesluten innebär att skyddssyftet inte uppfylls. Det finns nämligen inga förutsättningar för att en dikad torvmark ska förvandlas till en orörd våtmark med skyddsvärde, om ansökan avslås. I ett framskjutet tidsperspektiv (rätt nollalternativ) kommer marken att växa igen med påföljden att de skyddsvärden som åberopas av länsstyrelsen, och tillmäts relevans av tillståndsmyndigheterna, inte är aktuella för dikad torvmark (äpplen) det vill säga den mark som ansökan avser.

Konsekvensen av att man i i tillståndsprövningen blandar ihop orörda våtmarker (päron) med dikade torvmarker (äpplen) blir att rättsskipningen inte är i enlighet med syftet, nämligen att skydda och bibehålla våtmarker som "skyddsvärd naturtyp". Redan dikade våtmarker är nämligen något helt annat.

Följden av detta blir att de redan dikade torvmarkerna, som inte får tillstånd att skördas, växer igen, utsläppen fortgår och att Svensk Torvs medlemsföretag inte kan förse Sverige med en efterfrågad råvara ur både ett svenskt och europeiskt perspektiv.

Och det kanske mest sorgliga i detta; de naturvärden i form av värdefulla miljöer för växter och djur, som en efterbehandling möjliggör, försvinner och därmed också möjligheten att göra marken till en kolsänka.

Ingrid Kyllerstedt
Ansvarig för politik och kommunikation

Torven i EU

- spelar roll för hälsosamt och hållbart livsmedelssystem

Growing Media Europe (GME) samlar tillverkarna av odlingssubstrat i Europa och arbetar aktivt med att påverka beslutfattare i Bryssel om betydelsen av bra odlingssubstrat för produktion av säkra och hälsosamma livsmedel samt gröna miljöer för välbefinnande.

Svensk Torv är medlemmar och bevakar och rapporterar svensk politik, lagstiftning och handel till GME.

Growing Media Europe (GME) är den europeiska branschorganisation för tillverkare av odlingssubstrat och jordförbättringsprodukter till trädgårdsnäringen, både för professionellt bruk och till konsumentförsäljning. Organisationen samlar ett brett nätverk av råvaruproducenter och tillverkare inom Europa. GME:s syfte är att vara branschens röst och att påverka politiker och europeiska institutioner i Bryssel. Genom medlemmarna når man även ut lokalt i Europas länder.

Både företag och lokala branschorganisationer kan vara medlemmar. Svensk Torv är med och bevakar och rapporterar vad som händer inom svensk politik, lagstiftning och handel. GME verkar för bästa möjliga lagstiftning samt för fri och rättvis handel inom Europa. Just nu pågår ett intensivt arbete med att påverka tillägg och förklaringar till den nya gödselmedelsförordningen som träder i kraft i juli 2022.

Namnet till trots omfattar den även odlingssubstrat och jordförbättringsmedel och kommer att inverka på handeln över gränserna. I Sverige har vi inte tidigare haft lagstiftning inom detta område men de flesta andra länder har olika regelverk. Med en harmoniserad lagstiftning underlättas handeln men förordningen i nuvarande form innehåller en del krav som gör det omöjligt för tillverkare att uppfylla dem.

Sveriges roll som råvaruleverantör av torv kan stärkas när torvproduktion nu fasas ut i andra länder. Efterfrågan ökar när stora volymer torv som inte längre produceras ska ersättas. GME ser värdet av torv i odlingssubstrat och verkar för att all torv som industrin använder ska vara ansvarsfullt producerad enligt RPP. Sverige har redan så höga lagkrav att torven som skördas här lätt uppnår denna status.

Torven är den största och viktigaste råvaran men särskilt inom konsumentprodukter fasas torven stegvis ut i många länder och ersätts av andra material. Men oavsett ursprung har alla råvaror en miljöpåverkan. GME har tagit initiativ till en modell för beräkning av LCA (livscykelanalys) som förväntas vara klar att presentera inom kort och som kan användas av alla tillverkare.

En annan viktig uppgift GME har är att beskriva och sätta siffror på vår bransch. Det är ingen lätt uppgift då det saknas officiella data att utgå ifrån.

Istället försöker man genom interna undersökningar ta fram vilka volymer av olika råvaror och färdiga produkter som omsätts årligen. Vidare tillhandahåller GME teknisk expertis och vetenskapligt underlag kring odlingssubstrat som stöd för beslutsfattare och andra intressenter i och utanför europeiska institutioner.

Genom GME:s medlemmar fördes den europeiska trädgårdsnäringen med högkvalitativa odlingssubstrat som säkrar en effektiv och hållbar produktionen av säkra och hälsosamma livsmedel samt gröna miljöer för människors välbefinnande. GME visar att odlingssubstrat har en stor betydelse för att uppnå målen i EU:s färdplan 'Den gröna given' för en hållbar europeisk ekonomi och i synnerhet i strategin 'Från jord till bord' för ett mer hälsosamt och hållbart livsmedelssystem i EU.

Text: Pia Holmberg
Foto: Hasselfors Garden

Läs mer på GME:s hemsida: <https://www.growing-media.eu/>
På www.svensktorv.se finns nyheter och information om GME under fliken Fakta/GME

Huvudsakliga arbetsuppgifter

- Harmonisering av nationell lagstiftning som rör odlingssubstrat
- Miljöcertifiering genom Responsibly Produced Peat
- Livscykelbedömning av odlingssubstrat
- Growing Media Fora – workshops och liknande där branschen träffar beslutsfattare
- Påverkan av regler för EU:s Eco-label
- Ekologisk växtodling

Torv och kolbullar -en bra mix

Text och foto:
Ingrid Kyllerstedt

Solen sken när Länsstyrelsen i Örebro kom på besök till Hasselfors Gardens torvtäkt och fabrik i Mosås utanför Örebro. Och med kolbullar på grillen fanns alla förutsättningar för ett lyckat besök.

Syftet var att visa det svenska unika hållbara torvbruket med efterbehandlade torvmarker och jordtillverkning samt forskningsprojektet med odling av sphagnum. I sista minuten måste dock landshövding Maria Larsson lämna återbud på grund av att hon träffat en person med konstaterad Covid-19. Men Magnus Eklund, avdelningschef Miljöavdelningen, Marcus Sjöholm, tf enhetschef på enheten för Samhällsskydd och beredskap, och David Erlandsson, projektledare Skogsprogrammet, kunde i alla fall komma till Mosås som planerat för att träffa gruppen från Svensk Torv som förberett visningen ute på torvtäkten.

Svensk Torvs representanter visade Marcus Sjöholm, David Erlandsson och Magnus Eklund, Länsstyrelsen i Örebro Ekebymossen. De fick även studera mätningen av växthusgaserna och våtmarksodlingen som ingår i ett forskningsprojekt som leds av forskaren Sabine Jordan, SLU, Uppsala.

Pia Holmberg, ordförande i Svensk Torv och produktansvarig vid Hasselfors Garden, inledde med en presentation av torvtäkten och fabriken intill.

- Men innan vi går ut på täkten vill vi bjuda på en traditionell skogshuggarrätt; kolbullar, sade Pia.

Intill henne puttrade kolbullesmeten i gjutjärnsstekpannor i en lång rad på utomhusgrillen. Berith och Sverker Johansson stod i sina tidstypiska dräkter och serverade de fräsiga, ganska tjocka pannkakorna med fläsk.

- Jättegott, tyckte alla besökarna.

Energitillskottet kom väl till pass eftersom det är en ganska krävande vandring att vara ute på en torvtäkt i flera timmar.

- Det här var väldigt intressant, konstaterade Magnus Eklund efter besöket och hans kollegor instämde och sade att de fått nya inblickar i torvbruket, exempelvis torvens betydelse för beredskapen när det gäller livsmedelsförsörjning och den nära kopplingen till skogsbruket.

-Jag tycker att visningen gick väldigt bra, sade Leif Olsson, Neova, efteråt. Vi fick visa länsstyrelsen exempel på skog som efterbehandling och de kunde själva se exempel på hur fort skogen växer upp efter fem, tio och 20 år.

För att landshövdingen också skulle få chansen att få en personlig och initierad information om torvbruket och situationen för branschens företag, anordnades i efterhand ett digitalt specialmöte.

Efter mötet sammanfattade landshövding Maria Larsson situationen.

- Jag hör er frustration när det gäller tillståndsprocesserna och kan konstatera att det måste finnas en proportionalitet i besluten. Jag tycker ni gjort en mycket bra presentation av situationen och visat varför torv behövs och används i olika sammanhang, sade Maria Larsson.

- Regeringens signaler är viktiga, och de sipprar ned till oss på länsstyrelserna och därför vill jag uppmuntra er att jobba med att få gehör för era frågor hos regering och riksdag. Vad som står i regleringsbrevet är viktigt eftersom det ger oss på länsstyrelsen en inriktning hur vi ska arbeta, sammanfattade landshövding Maria Larsson det digitala mötet med Branschföreningen Svensk Torvs representanter.

De som medverkade vid besöket från Svensk Torv var:

Pia Holmberg, ordförande och produktchef Hasselfors Garden

Sofia Ekmark, projektledare för torv och tillstånd, Hasselfors Garden

Anders Hjalmarson, ägare till Mullmäster och ScanPeat

Jeanette Tretten, koncernchef Econova

Leif Olsson, Sales Manager, Neova

Sabine Jordan, forskare, SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet

Ingrid Kyllerstedt, ansvarig för politik och kommunikation, Svensk Torv.

BBC filmade torvtäkter i Sverige

BBC har satsat på en serie tv-program om klimatförändringar med namnet "climate change frontline with Ade". Ett avsnitt handlar om dikade torvmarker som människan påverkat genom att torrlägga för jord- och skogsbruk. Därför var filmteamet på besök på torvtäkterna i Porla och Ekeby utanför Örebro och fick smaka på friterade vitmossor till kolbullarna.

När filmteamet kom på besök till Porla några mil utanför Örebro var vädret idealiskt. Sabine Jordan, Eva Weber och Örjan Berglund, forskare vid SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet, i Uppsala var på plats för att svara på frågor och filma med en drönare.

Ade Adepitan, som tidigare tävlat i basket i Paralympics, som leder programmen är rullstolsburen och ville själv komma ut på myren, vilket inte var helt enkelt. Men det gick till slut och han och teamet kunde trötta pusta ut och stärka sig med kolbullar som tillagades i ett grilltält av Berith och Sverker Johansson. Denna gång bjöd de på en specialitet, friterade vitmossor (Sphagnum) som var plockade på den efterbehandlade torvmarken.

Efter detta fortsatte filmteamet och forskarna till Ekeby-mossen i Mosås där Ade gjorde växthusgasmätningar med Sabine Jordans utrusning.

Syftet med BBC-programmet är att lära främst ungdomar och unga vuxna mer om de globala klimatförändringarna.

- Vi vill både visa hur det ser ut på olika ställen i världen och förklara vad det beror på, sade Ade Adepitan som besökt på torvmarker i Danmark, Norge och Sverige för att beskriva hur dessa påverkar klimatet.

Programserien förväntas att sändas i brittisk TV till våren.

Text: Ingrid Kyllerstedt
Foto: Sabine Jordan

Biobränslekompaniet

Halm, torv och kutterspån

Text:
Katarina Magnusson

Biobränslekompaniet grundades 2012 av Sverker Johansson som har ett helt arbetsliv inom dom gröna näringarna. Företaget arbetar med biobränslen, täckbark och lantbruksströ.

Biobränslekompaniet har sedan starten sålt halm till lantbruksströ och sorterat städ bark, det vill säga barken som ramlar av trädstocken av sig själv. Barken sorteras i olika storlekar: barkmull, täckbark och bark till energi.

Sverker började paketera torv tack vare vänner och bekanta som skördade torv.

Hösten 2017 gick det inte att pressa halm till strö för att det regnade då spannmålen tröskades, då blev torv i rundbal ett sidospår i verksamheten.

Året 2018 var det så torrt att det blev brist på halm vilket innebar bra försäljning av torv.

Företaget paketerar växttorv som är fräst, torkat och ihopsamlat på sträng - torv som passar bra som strö. Skördeåret 2019 blev det mycket halm, men de som börjat använda torv fortsätter.

Sverker Johansson och Viola Sverkersdotter.
Foto: Lina Sverkersdotter

- Varje strö har sina fördelar, det bästa med torven är den enastående uppsugningsförmågan, det låga pH-värdet som reducerar bakterietillväxt och flugförekomst samt att torven suger upp ammoniak så att lukten förbättras i stallen, berättar Viola Sverkersdotter.

Viola är Sverkers dotter och engagerad i företaget. Hon har tagit över strödeln medan Sverker fortsätter med biobränslen. Viola har alltid varit intresserad av lantbruk och djur och har själv både kor, höns och får.

”Det bästa med torven är den enastående uppsugningsförmågan, det låga pH-värdet som reducerar bakterietillväxt och flugförekomst samt att torven suger upp ammoniak så att lukten förbättras i stallen.”

Biobränslekompaniet skördar inte torven själva. De bearbetar den genom att sålla bort stora delar som stubbar och rötter. Sedan pressar de torven i en industripress till rundbalar, samma storlek och modell som lantbrukare är vana vid och lätt kan hantera med sina maskiner.

Torven har många fördelar och ett fåtal nackdelar när det gäller djurhållning. Att den kan frysa är en utmaning, en annan är att den har mörk kulör vilket gör att många väljer halm eller spån som ger en ljusare känsla i stallarna. Men fördelarna talar sitt tydliga språk.

Rundbalarna är lätta att rulla för hand och de är också utformade på ett sätt som lantbrukare lätt kan hantera med sina maskiner.

Foto nedan:
Dag Eriksson

Torvens fördelar som lantbruksströ

- Prisvärt
- Har enastående uppsugningsförmåga
- Luktförbättrar i stallet
- Binder ammoniak
- Ger högt kväveinnehåll i gödseln
- Går att sprida direkt i växande gröda
- Jordförbättrar åkern
- Minskar bakterietillväxten
- Minskar flugförekomsten

- Vi pratar mycket om koldioxid när vi pratar miljö, men lantbruket bidrar även med ammoniak och där har torven ytterligare en stor fördel eftersom den binder ammoniaken och behåller kvävet på gården, då minskar även behovet av att köpa in kväve. säger Viola.

- En annan positiv sak med torvbruket, som är viktigt att lyfta, är att man i Sverige enbart skördar från redan dikade marker och när man skördat klart en torvtäkt återställs marken så att den får ett högre naturvärde än innan torvskörden, säger Viola avslutningsvis.

Vill du veta mer om Biobränslekompaniets andra produkter se: www.biobranslekompaniet.se. Sök Biobränslekompaniet på Youtube, där kan du se en informativ film om de olika strösorterna.

Rundbalararna är lätta att öppna genom att skära av så mycket man behöver uppifrån och lägga tillbaks överdelen av plasten som ett lock. Foto denna sida: Dag Eriksson.

Kolning av torv i mila

– en statlig försöksverksamhet

Text: Ingrid Kyllerstedt

Sven-Eve och
Elisabet Johansson

Foto: Maria Wallin,
Riksarkivet

AB Svensk Torvförädling var ett statligt bolag som bildades i samband med andra världskrigets utbrott för att säkra bränsleförsörjningen. Sedan 2018 ansvarar Riksarkivet i Lund för arkivet från AB Svensk Torvförädlings verksamhet från 1939 till 1986 och i denna artikel berättar vi om en del av vad Svensk Torvförädling sysslade med, nämligen kolning av torv som ett energialternativ.

1986 sålde staten det sista ägandet i bolaget. Redan under 1960-talet skedde emellertid omläggningen från bränstortorv till odlingsstorv och Kronbriketter blev istället Kronmull.

Torvbruket i Sverige har en långt mer än hundra år gammal historia som berättar mycket om både människors och landsbygdens livsvillkor i Sverige. Två som intresserat sig för denna delvis bortglömda historia är Sven-Eve och Elisabet Johansson i Ljungby. De har i många års tid ägnat sig åt att följa allt från tekniska innovationer, byggnader, maskiner och människor med koppling till torvbruket, inte minst från 1940-talet och framåt.

Det är mycket tack vare deras arbete som arkivet från AB Svensk Torvförädling nu tas om hand, inventeras och arkiveras av Riksarkivet i Lund, något som också uppmärksammats i tidningen Svensk Torv.

- Sven-Eve och Elisabet Johanssons ideella arbete demonstrerar hur omsorgsfull arkivforskning blir en del av detektivarbetet för att kartlägga bortglömd industrihistoria, säger Maria Wallin, arkivarie, Riksarkivet.

En av Sven-Eve och Elisabet Johanssons senaste upptäckter är att AB Svensk Torvförädling i Sösdala i sin verksamhet även experimenterade med att kola torv i traditionella resmilor, detta på en av sina s.k. statsmossar i Förarp utanför Ljungby.

Denna verksamhet har de skildrat i en artikel i tidningen I Varend och Sunnerbo 2020:4. En som var med om kolningen 1957 och som lämnat uppgifter till berättelsen är Östen Axelsson i Tutaryd utanför Ljungby. Han har vuxit upp i Förarp några kilometer österut. Sommaren 1957 arbetade Östen som 15-åring som traktorförare vid Förarps mosse. Verksamheten bedrevs i stor skala och kolning i flera milor skedde samtidigt. Torr torv hämtades från torkfältet eller torvladan i tippvagnar med lok. Östens uppgift var bland annat att med traktorn forsla torven till kolningsplatsen där milorna byggdes upp. Mottagare av den färdigkolade torven var fyra järnbruk i Mellansverige, bl.a. Domnarvets Jernverk.

Östen Axelsson har flera fotografier från milkolningen som han visat för Elisabet och Sven-Eve.

- Bilderna visar olika miljöer, arbetsmoment och personer som deltagit i arbetet med milkolningen 1957. Det är svårt att känna igen sig i miljöbilderna i dag. När riksväg 25 byggdes på 1960-talet försvann stora delar av platsen där milorna funnits. Även järnvägsmiljön mellan mossen och Vislanda-Bolmens järnväg förstördes vid detta vägbygge, berättar Östen Axelsson.

Ansvariga kolare rekryterades från Dalarna, där de verkat som kolare av trä i resmilor. Arbetsledaren för detta "projekt milkolning", kom från AB Svensk Torvförädling i Sösdala och hette Börje Andersson och det var han som gav Östen bilderna på 1980-talet.

- Egentligen ville jag prata torv rent allmänt med Östen, eftersom han tidigare berättat att han varit med om att avveckla torvmaskiner, räls och annan kvarlämnad material från en näraliggande torvmosse. Detta med kolningen var obekant för mig. Det var något nytt och spännande och måste förstås undersökas, fortsätter Sven-Eve, och Elisabet var lika entusiastisk inför detta nya "torvspår". För att inhämta mer fakta om vad som hänt vid Förarps mosse år 1957 åkte de till Arkivcentrum Syd i Lund i oktober 2020. Från arkivet från AB Svensk Torvförädling på Riksarkivet i Lund hade de beställt in ett antal boxar med dokument, som de satte sig ned för att studera.

- I en skrivelse till Kungen beskrivs vilka åtgärder som måste vidtagas vid anläggningen i Förarps mosse för att gå vidare i detta projekt och vilka kalkylerade kostnader detta kommer att föra med sig, berättar Elisabet Johansson.

I en rapport från JERNKONTORET framgår att:
"1. Det är tekniskt möjligt att ur maskintorv framställa koks av sådan kvalitet att den kan användas för metallurgiska ändamål i icke oväsentlig omfattning.
2. Maskintorven måste ha tätast möjliga struktur ...
3. Kolning kan ske i enkla milor av samma typ som används vid träkolning. Lovande resultat har även erhållits med enkla ugnar, s.k. milugnar. ..."

- Den välformulerade skrivelsen till Kungen gav AB Svensk Torvförädling inga nya pengar och möjligheter att fortsätta på den föreslagna vägen om torvkolning, åtminstone inte i Förarp, säger Sven-Eve Johansson. Istället väntade nu bistrare tider. I ett styrelseprotokoll från 24 juni 1958 står att läsa beträffande Förarps mosse " ...att bolaget skulle säga upp sitt kraftkontrakt med Sydskraft per den 1 juli 1958 ..."

- Inte kunde väl den unge traktorföraren Östen på Förarps mosse sommaren 1957 ana att bara ett år senare skulle alla stora och spännande verksamheter där vara slut. Varför var det plötsligt så bråttom frågar sig Elisabet och Sven-Eve Johansson. Fortsatt verksamhet kunde kanske blivit värdefull för Sveriges beredskapsförmåga.

Denna artikel bygger på "Kolning av torv i mila" av Sven-Eve och Elisabet Johansson publicerad i I Varend och Sunnerbo 2020:4, medlemstidning för Kronobergs läns Hembygdsförbund.

Milans botten med tändkanal.

Dags att tända milan.

Torvmilan är tänd.

Dessa foton har tillhandahållits av Östen Axelsson.

Riksarkivets torvprojekt klart 2021

Arbetet med att ordna och förteckna arkivet, för att göra det sökbart har pågått sedan hösten 2018 och väntas vara klart våren 2021. När arbetet är färdigt kommer en förteckning över materialet att finnas tillgänglig i Nationell Arkivdatabas, NAD.

Följ arbetet och se arkivfynd och filmer

Projektet har under arbetets gång redovisat arkivfynd och reflektioner på Facebooksidan Torvarkivet – ett projekt vid Riksarkivet i Lund; @torvarkivet. I samband med Arkivens dag uppmärksammade vi också arkivet genom en kort film, som kan ses via Youtube, sök: *På torvbesök i Sovjet 1955*.

Riksdagsmotion stöttar torvbruket

Text: Ingrid Kyllerstedt

Moderaterna stöttar branschföreningens syn och skriver i en motion till Riksdagen att det bästa för att *”gynna miljö och klimat är att förvandla redan utdikade torvmarker till nytta”*. Samma resonemang framför Svensk Torv i sitt remissvar till Betänkandet *”Vägval till en klimatpositiv framtid”*.

Moderaterna skriver även i motionen *”Ett starkt svenskt jordbruk – en blomstrande landsbygd”* om återvätning av dikade torvmarker att:

”Intressant i sammanhanget är dock den forskning och erfarenhet från Nederländerna som visar att det är mycket svårt att reglera vattennivåerna för att utsläpp av växthusgaser ska kunna hindras.”

Därefter fortsätter motionen med: *”Mot bakgrund av detta anser Moderaterna att det bästa vi kan göra nu för att gynna miljö och klimat är att förvandla redan utdikade torvmarker till nytta.”*

- Vår motion kommer inte att behandlas förrän till våren. Processen är att riksdagen under hösten fokuserar på vilken budget som ska gälla för olika utgiftsområden. Olika partiers förslag som inte anses budgetpåverkande behandlas under våren. Huruvida något annat parti kommer att stödja våra förslag vet jag inte. Oftast blir det känt först i samband med att motionerna börjar behandlas i utskotten, säger Betty Malmberg, agronom och riksdagsledamot från Östergötland som sitter i Miljö- och jordbruksutskottet.

I motionen står även: *”Torv är en viktig komponent för såväl skogs- som livsmedelsstrategin. Exempelvis är torv ett avgörande odlingssubstrat för vegetariska livsmedel. Forskning visar att växtproduktion i Europa i framtiden kommer att efterfråga än mer torv, då fungerande ersättningsprodukter inte existerar i tillräckliga mängder. Idag används även torv som odlingssubstrat till 380 miljoner skogsplantor per år. Att ta vara på torv från redan*

dikade mossar innebär därmed att markerna istället för att passivt läcka potenta växthusgaser kan användas till odling som binder koldioxid i växtmassa.”

Moderaterna beskriver även energitorvens betydelse för Sveriges beredskap i sin motion och skriver: *”Dessutom har torven betydelse som inhemsk, långsamt förnybar, energikälla. Enligt Sveriges geologiska undersökning (SGU) skördas endast 2 % av den areal som har bedömts lämplig för utvinning. Torv kan därvid vara av stor vikt ur beredskapsperspektiv. Det är också intressant att konstatera att det vid en LCA-analys framgår att utsläppet av fossil koldioxid, som uppstår vid förbränning av torv, är lika stort som det utsläpp som skulle ske från den dikade torvmarken även om torven inte hade utvunnits.”*

- Vi använder torv i vårt kraftvärmeverk av precis denna anledning. Torv går att lagra och gör att vi i bristsituationer, såsom det blev vintern 2018, har ett inhemskt bränsle och slipper ta till fossil olja som många anläggningar då tvingades göra. Dessutom gör torven att vi får en renare och effektivare panna och inte behöver använda fossilt svavelgranulat, kommenterar Mikael Norberg, E.ON i Örebro och styrelseledamot i Svensk Torv.

- Detta är exakt det vi framför till politiker, myndigheter och allmänhet. Det är utmärkt att Moderaterna genom denna motion framhåller detta till regering och riksdag, säger Pia Holmberg, ordförande Branschföreningen Svensk Torv.

Läs Branschföreningen Svensk Torvs remissvar på www.svensktorv.se/Fakta/Remissvar.

Läs även mer om *”Vägval till en klimatpositiv framtid”* i vår krönika i Bioenegitidningen nr 3/2020, som du hittar på vår hemsida.

Våra medlemmar

Våra medlemmar är torvproducenter och användare inom trädgård, strö och energi. Tillsammans arbetar vi för att torv och torvmark förvaltas på ett hållbart sätt.

Aros Maskin & Emballage AB
www.arosmaskin.se

Biobränslekompaniet
www.biobranslekompaniet.se

BMR Produkter
www.bmrprodukter.se

COWI
www.cowi.se

Degernes Torvströfabrikk /NORGRO
Kontakt: Ragnar R. Halvorsen,
rrhalvo@gmail.com

E.ON Värme Sverige
www.eon.se

Econova Garden
www.econova.se

Emmaljunga Torvmull
www.emmaljungatorvmull.se

Envigo
www.envigo.se

Fagerhults Torv
www.fagerhultstorg.se

Färnbo Skogs- och kartjobb
Kontakt: Rolf Andersson,
rolfan.sixbo@gmail.com

Garden Products
www.gardenproducts.se

GeoPro
www.geopro.se

Golder
www.golder.com

Gällivare Energi
www.gallivareenergi.se

Hasselfors Garden
www.hasselforsgarden.se

Hedberg Ekologkonsult
www.ekologkonsult.se

Holmebo Torv
www.holmebotorv.com

Holmen Skog
www.holmen.com

Hummeltorp Sverige
www.hummeltorp.se

Hyttetorps Torv
hyttetorpstorg@hotmail.com

Härjeåns Miljöbränsle
www.harjeans.se

Hörle Torv
Ägs av Horticoop, Lentse
Potgrond i Nederländerna.
www.horticoop.com

ILOO - Ingenjörssfirma
Kontakt: Lars-Ola Olsson,
iloo@telia.com

Jiffy Unitorv
www.jiffygroup.com

Jordförbättringar i Frändefors
Kontakt: Conny Carlsson,
vbgrötskydd@gmail.com

Jämtkraft
www.jamtcraft.se

Killebergs Torvindustri
Kontakt: killtorv@telia.com

Kommunbränsle i Ådalen
www.hmab.se och ovikenergi.se

Krontorps Gård
www.krontorp.se

Linnea Consulting
Kontakt: Per-Axel Fagerholm
per-axel.f@telia.com

Mark- och Miljörådgivning Sverige
www.markochmiljoradgivning.se

Mullmäster
www.stallvital.se

Neova
www.neova.se

Nordby Maskin
www.nordbymakin.no

RS Produkter
www.rsmustang.se

Ryd Torv
Kontakt: Jan Kulakowski
jk@kronen-substrates.com

Råsa Torv
Kontakt: rasatorv@gmail.com

Rölunda Produkter
www.rolunda.se

Sandviken Energi
www.sandvikenenergi.se

Scanpeat
www.scanpeat.com

Skellefteå Kraft
www.skekraft.se

Småländska Torv
www.smalandskatorv.se

Svenarums Torvprodukter
www.svenarumstorgprodukter.se

Sävne Torv
www.savne-torg.se

Södra Skogsägarna
www.sodra.se

Södra Århults Torv
www.sodraarhultstorg.se

Söftsmåla Naturtorv
Kontakt:
softesmalanaturtorv@telia.com

Ulvö Torv
Kontakt: ulvotorg@telia.com

Uvat
www.uvat.se

SPECIALMEDLEMMAR

Ryttarens Torvströfabrik
www.ryttaren.nu

Torstamåla Torvmuseum
www.hembygd.se/dadesjo/torstamala-torvmuseum/

Torvfabrikernas Centralförening (TFC)
Kontakt: claes@cymbio.se

En kortfattad presentation samt kontaktuppgifter till samtliga medlemsföretag finns på www.svensktorg.se under fliken Medlemmar.

Företags- och organisationsmedlemmar i TorvForsk

TorvForsk - Stiftelsen Svensk Torvforskning - är en systerorganisation till Branschföreningen Svensk Torv och den svenska nationalkommittén av International Peatlands Society (IPS). Här kan du vara medlem både som privatperson, student, forskare, företag eller organisation (personmedlemskap anges ej nedan).

KO Form & Text AB
Lunds universitet

Raatec, www.raatec.com
SLU, www.slu.se

Sveaskog, www.sveaskog.se

BRANSCHFÖRENINGEN
svensk
TORV

Foto: Katarina Magnusson

Vill du veta mer?

Branschföreningen Svensk Torv informerar och arbetar för torv och den roll den fyller i ett hållbart torvbruk och energisystem. Torv används för energiändamål, i yrkesmässig trädgårdsodling och hobbyodling som substrat och jordförbättring samt som strö inom djurhållning. Sveriges yta består till en fjärdedel av torv och rätt förvaltat kan denna inhemska råvara bli en ännu större tillgång.

För mer information se www.svensktorv.se eller mejla till info@svensktorv.se
Följ oss även på Facebook och LinkedIn @svensktorv

Denna tidning ges ut av Branschföreningen Svensk Torv och medföljer även som bilaga i tidningen Viola.